

Mijnwerkers

‘Jongeren in Helden worden graag mijnwerker.’

(55)

De titel van een krantenartikel, dat nieuwsgierigheid opwekt. Zeker als je de volgende regel erbij leest; ***“Als ze maar in hun dorp mogen blijven wonen.”*** Vandaar dat Roedje Ghielen jarenlang een pendeldienst onderhield vanuit onze gemeente en dorpen in de omgeving naar de mijnen in Zuid-Limburg. Ook vanuit ons kleine dorp Beringe hebben velen als (beginnende) mijnwerkers die routes meegemaakt. Vooral na de Tweede Wereldoorlog kwam het vak van mijnwerker in trek. Een bestaande lijst geeft de namen weer van 44 jongens en mannen uit Beringe, die mijnwerker zijn geweest. Of alle personen genoemd zijn, is mij niet bekend.

Aangekomen op hun werkplek stappen mijnwerkers uit de bus van Roedje Ghielen.

Zoals we in het krantenartikel verder kunnen lezen: *“In 1948 waren er in Helden al vijftien mannen werkzaam in de mijnen en dat groeide uit naar zelfs honderdveertig.”* Met de stelligheid, dat het er wellicht veel minder waren geweest, als ze hadden moeten verhuizen naar de Mijnstreek. Het gemak van de pendeldienst van Roedje Ghielen, maakte het erg aantrekkelijk. *“Binnen een uur heeft de bus ons naar de Emma of naar Geleen, Treebeek of Hoensbroek gebracht.”*

Hoe kwam het dat er grote animo was, om dat werk te gaan doen? Waarschijnlijk was een van de oorzaken, dat er in de opbouwperiode na de Tweede Wereldoorlog in onze streek lang niet genoeg werk was voor de opgroeiende jongeren. Om de armoede te bestrijden, moest er geld op tafel komen. Afkomstig uit veelal grote boerengezinnen, kon de boer zijn agrarisch bedrijf niet verdelen onder zijn jongensschare. *“Welgeteld waren er 620 zuivere land- en tuinbouwbedrijven in Helden met iets meer dan 1000 mannelijke arbeidskrachten. Uitbreidingsmogelijkheden waren op.”* Vaak werd de oudste zoon als opvolger aangewezen. Voor de anderen moest er nieuw werk gezocht worden. Industrie was er nog niet veel. *“Afgezien van twee steenfabrieken, een confectieatelier, enkele kleinere industriële bedrijven en wat fabriekjes bij het kanaal, was er geen sprake van veel bedrijvigheid.”*

Een tweede aantrekkelijk punt was het feit, dat mijnwerkers een stuk meer verdienden, dan de arbeiders hier ter plaatse. *“Zij konden zich meer permitteren en door te sparen kon menigeen een eigen huis laten bouwen.”* Natuurlijk was het hard en zwaar werk en pas veel later ging men zich de nadelen voor de gezondheid realiseren. Laten we wel wezen; daar stond men in die jaren niet altijd bij stil. Waardering voor al die mensen is zeker op zijn plaats. Dankzij de kolen uit de Limburgse mijnen is Nederland jarenlang voorzien van energie en konden huizen decennialang verwarmd worden.

In een interview met een oud-mijnwerker uit Beringe kunnen we lezen, hoe het met de opleiding voor mijnwerker en het werk in de mijn gesteld was. Voor ons onbegrijpelijk, dat men reeds op zo jonge leeftijd zich hiervoor kon opgeven. En tevens de onmogelijke werktijden in ploegendienst; tot zelfs 's nachts toe. Uit andere verhalen blijkt ook de zwaarte van het ondergrondse werk.

Interview: *“Ik heb gewerkt op de Emma mijn in Hoensbroek. Al op 14-jarige leeftijd volgde ik de OGV. (Ondergrondse Vakschool) *. Dat was 6 dagen in de week; ½ dag les en een ½ dag werk. Toen ik 16 ½ jaar oud was, mocht ik 1 dag onder de grond. Dat was op zaterdagmiddag van 16.00 u tot 24.00 u. Daarna nog de terugreis naar Beringe, zodat ik pas om 1.00 u. – 2.00 u. 's nachts thuis was. Ik heb van 1949 – 1967 in de mijnen gewerkt. Daarna kreeg ik een baan bij de Neduco in Beringe.*

*(De driejarige Ondergrondse Vakschool; werken met de afbouwhamer, zetten van houten stutten, in groepen werken, opgegraven materiaal zeven, maar te weinig mechanische kolenwinning.)

Een groep geslaagde mijnwerkers van de Ondergrondse Vakschool, waaronder ook Beringse mannen.

Het vervoer naar de mijnen werd verzorgd door busonderneming Ghielen (“Roedje”). Zij hadden vaste routes met de bussen. Veel mensen uit Helden en Meijel hadden toen een baan in de mijnen. Voor mij was het een geluk, dat we zo dicht bij Roedje woonden. Te voet kon ik naar de bus en daar instappen. In tegenstelling tot anderen, die aan de opstapplaatsen stonden

te wachten. Vooral als het in de winter koud was; geen pretje zo vroeg in de morgen.

We werkten volgens een veertien dagen schema. De ene keer 's morgens om 6.00 u. beginnen. Dat betekende dan om 4.00 u. al opstaan.

De andere keer om 12.00 u. vertrekken en om 14.00 u. beginnen.

In het begin verdiende ik 25 cent per uur; voor die tijd al een aardig verdienste. Een andere meevaller was, dat je als mijnwerker voor je familie brandstof (kolen) kreeg. Per werkende arbeider in totaal 42 hectoliter. En 1 hl bevatte ongeveer 73 kg. brandstof. Als er meerdere jongens uit een gezin in de mijnen werkten, telde dat goed aan.

We werkten op 700 m. diepte. Als je weet, dat er bij elke 100 m. 3 graden verhoging van temperatuur bijkomt, snap je wel, dat het er warm was. Maar installaties zorgden voor een voortdurende verversing van de lucht.

Het grootste gevaar waren gassen. Daarom hadden opzichters benzinelampen opgehangen. Werd de vlam in de trechter blauw, dan hing boven gas. Maar andere gassen waren zwaar en zakten naar beneden. Als waarschuwingssysteem maakte men gebruik van witte muizen in kooien, zodat men gewaarschuwd werd als er geen leven meer in de muizen was. Dat was voor mijn tijd"

Een groep mijnwerkers bij het huwelijk van een collega. Op de afbeelding eveneens enkele personen uit Beringe.

Mijnwerkers gingen op hun 55e jaar met pensioen. Het

was echter een grote klap voor de werkgelegenheid, toen in 1965 de regering het besluit nam, de steenkolenmijnen te sluiten.

Info:

- *Mijnwerkerskrantje: 'Glück Auf'*
- *Peelenmaasnet*
- *Verhalen van mijnwerkers*
- *Boek: 'Van Bieringen tot Beringe*

Tekst:Arno Bos.'